

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacræ Theologiæ Professoris, Et sanctæ Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtvtibvs,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatvs De Conscientia, De Peccatis, De Legibvs, De Fide, Spe,
Et Charitate

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

5 Qua ratione Ecclesiastici arctiùs obligentur, quàm sœculares ad
eleemosynam

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](#)

Hum. , affirmat Bonacina disp.3. quest.4. de charitate, punct.6. §.n.
16. verific. sed mihi probabilius. Mouentur, quia non peccas con-
tra iustitiam, cum non tenearis ex iustitia ad mutuandum fine
patio. Dicendum tamen est nullo modo te post ad lucrum, cef-
fians obligare muruatarium, quia in tantum obligare potes, in
quantum licet lucrum poteras acquirere. At stante necessitate
mutuandi non poteras lucrum acquirere, quia tenebaris murua-
rit, ergo, sic Valq. de elemosyn. cap.1. dub.6. num.57. fine.

10. Tertio inquires, an omittens dare elemosynam, cum
teneat ex charitate, obligatus sit restituere daimna inde consu-
gencia;

Respondeo probabilius esse non teneri; quia obligatio resti-
tuendi solum oritur ex lafatione iustitia. sic Couar. 2. var. cap.14.
num.5. Nauarr. cap.24. num. 7. Suarez disputatio.7. de charitis. sect.6.
num.2.

P V N C T Y M. V.

Qua ratione Ecclesiastici arctius obligentur,
quam laiculares, ad ele-
mosynam.

1. In omnibus casibus, in quibus laici obligantur, obligantur & cle-
ri. Et in quo difficultas constituit.
2. Bona clericorum sunt in triplici differentia. Et qua hac
est.
3. Ex bonis patrimonialibus, aut quae non alio titulo obligantur
clericis elemosynam facere quam laici.
4. Clerics ex patrimonialibus bonis in sui sustentationem insu-
men potest ex redditibus beneficij tantundem in vius, quae
volueris expendere.
5. Idem si se parere viuendo minus infunatur in sui sustentationem,
quam infunere potest.
6. Beneficiari tenetur ex redditibus beneficij, quae sibi supersunt,
in elemosynam; vel pia opera expendere sub obligatione pec-
cat mortalis.
7. Quae si graui, quantitate, quam expendunt beneficiarii in viis
profanos, peccatum mortale committi.
8. Qui repudiant debita cuiuscumque beneficiario pro congrua eius
sustentatione.
9. Pro qualitate beneficii maior, vel minor, quantitas assignanda
et beneficiario pro congrua eius sustentatione.
10. Quo clericus est nobilior, & doctor, eo plus assignandum
et pro congrua eius sustentatione, tamen nisi aliqui contrarium
sentiant.
11. Non sunt facile beneficiari donantes consanguineos condemnandi.

1. **N**on est dubium in omnibus casibus, in quibus laici obli-
gantur elemosynam facere. Ecclesiasticos arctius obli-
gatos esse, qua ratione laici debent esse partes pauperum, &
aliis exemplum, benix dixit Suarez disp.7. de charis. sect.6.n.3.
controversia enim solum est, an in aliis casibus obligentur: cum
cum ex lati probabili sententia laiculares obligati non sint in
gravi necessitate constitutis succurrere ex iis, que sibi necessaria
sunt tam ad presentem statum cum decencia conservandum,
quam ad altiorem probabilitatem obuenturum, & constitutis in
comuni necessitatibus, ferè nullus est, qui affirmet ex iis bonis
sunt ad statum praesentem, vel futurum necessitatis obligatos esse.
Est difficultas an idem dicendum sit in personis Ecclesiasticis?
Pro cuius decisione:

2. Primitio triplicia bona habere posse clericorum. Primum, bo-
na patrimonialia, que successione obuenient, ad quae reducuntur,
qua donatione, labore, & industria sunt acquisita. Secundo, bona
mutua Ecclesiastici ministerii acquisitione, v. g. stipendia pro cele-
bratione Missarum, pro verbis Dei predicatione, pro administratio-
ne sacramentorum, etiam hanc omnia ex obligatione sunt.
Item que dantur pro vicaria temporis. Si hac vocantur quasi
patrimonialia. Tertio, sunt bona merita Ecclesiastica, scilicet ex
beneficio pecepta, qualia sunt annui fructus ex decimis, ca-
pellanis, aliquis plus legitim beneficio annexis. Sic Cordub. lib.1.
94.8. in princ. Nauarr. tract. de redditib. qu.1.n.4. Coninch. disp.
27. de char. dub.11.n.173. Valq. opus de redditib. c.1. §.2. dub.1.nu.
16. Lefsius lib.2. cap.4. dub. 6. in princ. num.35. Molin. de iustit.
nat. 1. disp.142. in princ.

3. Secunda primitio ex bonis primi, & secundi generis, scilicet
bonis patrimonialibus, non alia via obligantur clericis elemosynam
facere, ac obligantur laici, qui codem modo illa possi-
ent, ac si laici essent, illorumque plenum habent dominium, &
liberam dispositionem, cum sicut industria fructus, & dantur enim
illa bona à fidelibus in stipendum, & mercedem operis impensi
sunt illi onere, & obligatione: sic ex omnium sententia testatur
Valquez, Coninch. & Lefsius supra. Ex quo inferius posse clericum
ex iis bonis consanguineos dictere, & ad altiorem statum pro-
movere, sicut quilibet alius facultatis; quia solum ex redditibus
beneficij, qua bona sunt mere Ecclesiastica, hoc illi est prohibi-
tum à Trident. Jeff.2. c.1. de reformat. sic Doctores statim recesserunt.

4. Secundò infero, si clericus haec bona patrimonialia, vel quasi
patrimonialia in suam sustentationem infunatur poterit compen-
sare ex redditibus beneficij, & ex illis tantundem in viis, quos
voluerit infunere: quia integra sustentatio beneficiario deberet
ex fructibus beneficij. Ergo si aliunde eam accipit, poterit com-
pensare. Et idem est, si in opera pia fructus patrimonialis consu-
mat, poterit tantundem ex fructibus beneficij accipere, quae in
opera pia debebaat impendi. Excipe, nisi expellat voluntatem
habuerit non faciendo recompensationem; nam in casu dubio
presumendum est habuisse: nemo enim presumendum est se vele-
ire suo priuare, sic ex Nauarr. & aliis affirmat Molin. tract.2.
de iustit. disp.145. in princ. Lefsius lib.2. cap. 4. dubitatio 6.
num.18.

5. Tertio infero, si beneficiarius parec vivendo minus infun-
mat, quam infunere posset in suam conguam sustentationem;
poterit de sic reservata disponere, ac de bonis patrimonialibus,
sive quasi, quae sic reservata computari debent, ut fructus indu-
striae, & laboris, sic Couar. in c. c. in officiis, de testament. n.2.
Nauarr. cap.25. n.127. & in apolo. de redditibus quest.1. monito 30.
& seq. & monito 78. optimè Molin. lib.2. de primogen. cap.10. n.50.
& no[n] Molin. Iesuita tract.2. de iustit. disp.145. vers. hinc vni. &
latius disp.146. in princ. Lefsius lib.2. c.4. dub.6. n.39. Coninch. disp.
27. dub. 11. n.192. Mol. de iustit. tract.2. disp.144. vers. prior vero
eiusdem sententia. Lefsius de iustit. lib.2. c.4. dub.6. n.47. & alij in-
præmissi.

6. Dicendum est beneficiarios teneri sub mortali elemosynam
facere, vel in alia pia opera expendere omnia bona, quae ex fructi-
bus beneficij sue congrue sustentationi superfluit, est ferè om-
nia sententia, vt testatur Valq. de elemosyn. cap.4.n.8. Valent. 2.2.
disp.3. quest.4. & disp.10. q.3. p.7. vers. sexi certum est. Coninch.
disp.27. dub. 11. n.192. Mol. de iustit. tract.2. disp.144. vers. prior vero
eiusdem sententia. Lefsius de iustit. lib.2. c.4. dub.6. n.47. his
præmissis.

Fundamentum præcipuum sumitur ex Trident. Jeff.2. cap.1. de
reform. vbi sancta Synodus omnino Episcopis interdicti; & ne ex
redditibus Ecclesie confanguineos, familiareque ius augere
studcent, cum & Apostolorum canones prohibeant, sed res Ec-
clesiasticas, quae Dei sunt, confanguinei donent; sed si paupe-
res sint, eis, ut pauperibus distribuant, & paulo infra ius subiungit.
Quae vero de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quae-
busunque Ecclesiastica beneficia, tam secularia, quam regula-
ria obtemperantibus, pro gradu sua conditionis obseruari, sed etiam
ad sanctæ Ecclesie Romæ Cardinales perinere decenit. Ex
quibus verbis, quae strictissimum præceptum continent, constat
manifestè non licere beneficiariis ex redditibus Ecclesie, hoc
est, ex fructibus beneficij aliquid in profanos viis expendere,
cum donatio facta confanguineis, quae profana, prodigaque non
est, prohibeatur. Secundò probo ex ipso iure. Sunt enim be-
neficiarii præcipue curam animalium habentes, patres pauperum,
iuxta Trident. Jeff.2. cap.1. Ratione cuius debet pietate, & mi-
sericordia prælucere, & aliis esse in exemplum. Ergo sceluso præ-
cepto politio, ex ipso iure statu est illis obligatio dandi elemo-
synam, amplius quam laici. Tertio, quia bona beneficij non cen-
tentur data à fidelibus, nisi in sustentationem ministrorum, & ad
pauperum miseriæ subleuandam, bonaque opera facienda. Ergo
qui in alios viis infunetur, aduersus hanc intentionem pecca-
ret: sicut peccat collega, qui in aliquo collegio, & universitate
alitur eo fine, vt studiat, & postea reipublice profit, si orio
vener, & tempus terat, quia defraudat grauier intentionem fundato-
ris collegij, qui sustentationem illi luppedit, vt studeat,
non ut orios sit, & forte luxatio. Quapropter non est audi-
endus Lefsius existimans ut tantum politio iub gravi culpa
obligatur esse beneficiarii, omnia quae sibi superfluit congrue
sustentationi, in pauperes, proisque viis infunere, non autem
iure naturali. Quia licet hoc sit aliquid inordinatio, non tamen
(inquit) videatur mortifera. Dicendum ergo est esse mortifera,
si in graui quantitate fiat, cum reliquo. Doctores id assertuerent:
ita vt Valquez de elemosyna. c.4. num.13. dicit: se nulium legibile
qui assereret ius in tantum homano ad id teneri. Ex quo si graui
ter peccare, tum ob scandalum, tum aduersus præceptum Tri-
dent. cum aduersus ius naturale, qui haec superflua iuri statutis in
quantitate graui donator venatoriis, histrioniis, acupiis,
paratis, & similibus, quia neque est opus plu, neque statutum
Ecclesiasticum decet, sic exprise Valquez de elemosyna, cap.4.
num.17. Secundò si Ecclesiasticos obligatos esse amplius quam
laicos necessitatibus pauperum subvenire, Nam obligantur pau-
perum necessitates inquirere, ne forte ratione illarum à recto iu-
stitia tramite deflectant. sic Valentia 2.2. disp.10. quest.3.
punct.7. vers. sexi certum est. Valquez de elem. fja. c.4. num.14.
Secundò obligantur omnia, quae suo statu præsenti superfluit,
in elemosynas, aliave pia opera infunere, cum tamen laici non
obligantur superflua status præsenti, si necessaria sunt, futuro
præsenti infunere; quia ex beneficij fructibus non licet benefi-
ciario aliorum statum quartare, sed præsenti decenter susten-
tare, cum tamen id laici licet. sic Valquez supra. Ad præsidentem
autem statum pertinet non solum prouidere suis, siorumque
necessitatibus præsidentibus, sed etiam verosimiliter futuris.

7. Dixi, peccate mortaliter beneficiatum, ex fructibus benefi-
cij congrue sustentationi superfluis, expendente in profanos
viis

vslus in graui quantitate: quæ autem hæc arbitrio prudentis est mensurandum illa enim in præsenti videretur necessaria, que terciam vel quartam partem horum annorum reddituum expendere, alia non potest dici norabilis excessus, sic Coninch. disp. 27. dub. 11. n. 177. & 193. fine, & dub. 8. num. 108. Molinus tractat. 2. disputatio 144. post medium, versic. prior verò eiusdem sententia traxit.

2. Sed inquire, quæ repudientur cuiusque beneficiari congrua sustentatione debita, vt inde confer quæ teneatur in pia opera expendere?

Respondeo non posse certa regula definiti: non solum quia pro varietate temporum, loci, & personarum plus, minusve vni, quam alteri requiri: sed quia intra latitudinem congrue sustentationis dari potest infimum, medium, & summum, sicut in preciis rerum venalium censitur. Verbi gratia, infimum congrue sustentationis designatur 500. medium 600. supremum 700. poterit beneficiarius 700. insumere, quod si aliquid inde subtrahit, poterit fructus industrie, & laboris in quolibet vñs expendere, & ad ditando consanguineos obseruare: sic ex Nauarr. tradit. Lefsius lib. 2. c. 4. dub. 6. numero 40. Molin. tractat. 2. de suis. disp. 145. versicul. illud quoque. Coninch. disputatione 27. dubio 11. num. 177.

9. Adiutor tamen pro qualitate beneficij congrua sustentationem beneficiario esse assignandam, & proinde maiorem familiam, splendidiorem menam, & supellecitem debet Episcopo, quam Decano, & huic quam canonico eiusdem Ecclesie, & sic de aliis. In hac autem congrua sustentatione clauduntur non solum ea, que necessaria sunt ad se, sive familiam aleandam, sed etiam ea, quæ necessaria sunt ad aliqua moderata coniuia amicis, & consanguineis exhibenda, pro beneficij qualitate, hospitales recipiendos, quos recipere cogit urbanitas; cum illisque aliquiliter recreari. Non enim credendum est Ecclesiam obligare fuos ministris, auferam, & agrestem vitam degere, sic Molin. disp. 145. versic. tertium est. Ob candem rationem in congrua sustentatione (inquit Molina,) clauduntur non solum donationes remuneratoriae, sed etiam liberales, iuxta beneficij qualitatem. Et quidem de donatione remuneratoria meritis proportionata est res indubitate: cum hæc sit ex gratitudine debita, & aliquando sub culpa veniali. Donatio autem liberalis si modestata sit, expedit beneficiarii statui, & conditioni, tum ad animos conciliandos, tum ad benevolentiam ostendendam, efficit que nimis durum obligare beneficiarios, ne ex redditibus beneficij aliquid possint hac ratione insumere: & consentit Valent. 2. 2. disp. 10. quæst. 3. punt. 7. versic. itaque. Quapropter regula generalis congrue sustentationis ea est quæ non excedit lumen solitos fieri à viis timoratis ciuidem status, & conditionis. Hæc semper pro oculis habendi sunt, & spectantem quam familiam habent, quem victimum, quem vestitum, ac supellecitem, quot item conuicia, aut donationes faciant, & munuscula mittant, quæ ab omnibus approbantur, & ita se conformare poteris. Vnde cum beneficiari timorati si beneficium pingue obincant, vel ad dignitatem episcopalem euhantur, soleant parentibus, fratribus, alisque propinquos consanguineos, si forte in paupertate degunt, alimenta subministrare, quibus paupertatem expellant: imo quibus possint vivere ita honestè, ut dedecet non sit beneficiario eos propinquos habere. Idem tu facete pores; & tradit. Nauarr. q. 1. de redditibus monast. 77. numero 5. Molin. disp. 146. versic. dubium est. Coninch. disp. 27. dub. 11. num. 18. Tole. lib. 8. summ. cap. 38. Ex eadem ratione poteris ex fructibus beneficij filios spurius atere, si (quod abit) habeas, quia posito delicto illis sustentatio iure naturæ debetur: imo illis debetur sustentatio iuxta qualitatem beneficiarij, ita ut major debetur dos filii spurius sacerdotis nobilis, quam pauperis, insimilaque conditionis, inter limites tamen filii spuriæ, quæ longe inferioris condicione est, ac filia legitima, sic Molin. disp. illa 149. in fine. Qui antecedenter versiculo hanc doctrinam limitat, ut intelligatur cau quæ beneficiarii non habeat alia bona, quibus possit hæc alimenta filii spuriis præbere, quia si alia haberet, ad illa filius haberet ius, & proinde pauper dici non potest. Facto hoc semper esse confundendum. At non audio affirmare ex obligatione faciendum esse, quia filius spurius ad omnia bona parentis æquale ius haberet, quia solum haberet ius respectu persona parentis, ut sibi detur sustentatio. Item ipse parentis obligatus est alere filios spurios. Ergo ex fructibus beneficij eos atere potest, etiam si alia bona habeat, quia omnia onera, quæ beneficiary sunt annexa, ex fructibus beneficij a dimptere potest, alia non posset donationes remuneratorias facere ex fructibus beneficij, si alia bona patrimonialia habeat, & docet Valent. 2. 2. disp. 10. quæst. 3. p. 7. vers. neque y solum Ecclesiastici.

10. Solum est dubium quoniam clericus est nobilior, & doctior, eo plus illi pro congrua sustentatione sit assignandum?

Negat Lorca 2. 2. fol. 3. disp. 4. n. 39. quia beneficiary fructus datur pro competenti beneficiary sustentatione, quatenus beneficiary est. Ergo non possunt ex maiori nobilitate, aut doctrina crescere, quia ex illis non crescit dignitas officij, ad cuius conservacionem fructus ordinantur.

Contraria nihilominus sententia tenenda est, quia sic est in præcepta, satisque colligit ex cap. de misericordia, de praebendis. vñ

Innocent. III. cum Concilio Lateranen. statuit in pluralitate beneficiorum posse cum valde nobilioris, seu notabilioris doctis dispensari: inutilis autem esset dispensatio, si plus quam alijs in suam congruam sustentationem insumere non posset: conscientique Trident. sess. 24. cap. 17. & extranag. exercitabili, de praebendis, inter communnes, vbi ab irritatione dispensationum, quas ibi commorat, excipit Cardinales S. Rom. Ecclesie, ob utilitatem, quam Ecclesie afferunt, & filios Regum proprios sublimitatem eorum, ac generis claritatem. Est ergo hæc causa sufficiens, ut plus possit insumere. Ratio autem ea est, quia hæc personæ ratione non nobilioris, & doctrine regulariter plus alii Ecclesie proficiunt, tum auctoritate, tum doctrina, cedat enim in honorem, & auctoritatem Ecclesie habere beneficiarios valde nobiles, & doctos, cuius auctoritate, & doctrine faciliter se possit tecum. Ergo quo plus Ecclesie proficiunt, eo maiorem ab illa sustentatione non merentur, iuxta illud i. ad Timoth. 5. quæ bene profici presbyteri, duplice honore, id est, stipendio, digni habentur. Numquam tamen ob nobilitatem excedere possunt limites humilitatis, & paupertatis Christiana. Semper enim pro oculis habenda est regula a Trident. sess. 25. c. 1. de reformat. tradit. ut scilicet non solum Episcopi, & alii beneficiati modesta supellecili, & mensa, ac frugi vñci contenti sint; verum etiam in reliquo virte genere, ac tota clavis domo ceuans, ne quid appareat, quod a sancto hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Del zelum, ac vanitatem contemptum præ se ferat.

Attendendum tamen est, ne fabrica Ecclesie, & ornatus obinde perirent: hæc enim praeferaenda sunt. Non enim decet ob splendidiorem ministri sustentationem, Ecclesiam ruere, & immundam esse permittere, & ita tradit. Aigid. de Coninch. tradit. 24. disp. 145. post medium vers. dubium est hoc loco, adductaque Nauarr. in apolo. de redditibus. q. 1. monit. 8. n. 7. Argumentum in contrarium non obstat. Dantur enim fructus beneficii in sustentationem beneficiarii, quatenus beneficiarii Ecclesie vitiosi autem valde nobiliori, & doctiori, sit Ecclesie utilior, maiores illi fructus in sustentationem debentur.

11. Ex his constat non esse facile condemnandos beneficatos, qui solum consanguineos ditanti, & statim augent, maiorumque instituti: quia credendum est eos facere non ex redditibus beneficii, sed ex aliis bonis patrimonialibus, seu quæ patrimonialibus ipsi tamē tenentur scandalum vitare, quod possum, & omnia, quæ sibi ex fructibus beneficij supersunt, fideliter in pauperes, operâ pia expendere.

P V N C T V M VI.

An beneficiarius peccet contra iustitiam, & ad restituitionem teneatur, si quæ ex fructibus beneficii sue congrue sustentationi superfluit in profanos vñs insumat.

1. Ex quo pendeat decisio huius difficultatis.

2. Tempore naescientis Ecclesie, & pluribus annis sequentibus aliter, ac nunc redditus beneficiorum erant diuersi. Neque dominum illorum beneficiarii habebant.

3. Facta diuisione pars: cuilibet assignata pro congrua eius; sustentatione beneficiarii est propria, & illius habet dominum, quidam quid emittit sententia Nauarr.

4. Proponitur sententia affirmans te esse obligatum ex iustitia expendere in pauperes quæ superfluit.

5. Probabilitas est oppositum.

6. Satis sit rationibus num. 4. adductis.

1. Pendet magna ex parte huius puncti decisio ex illa questione, an beneficiarius dominium integrum habeat suorum reddituum. Nam si illud haberet, difficile est ex iustitia obligare illum in vñs pios superflua expendere; si vero dominio caret, & penes pauperes existit, ipsæque pauperum dispensator est, nullus dubitate potest peccare contra iustitiam denegando pauperibus ius debitum.

2. Pro cuius decisione supponendum est cum omnibus Doctoribus tempore naescientis Ecclesie, & vñscum ad tempus Simplicij, qui anno 471. Ecclesiam gubernauit, clericos in communione vivere, nullumque redditum beneficiorum habuisse dominium, sed Episcopus omnia admissit, & ex illis sibi, clericis, & fabricæ, quæ iudicabat necessaria, concedebat, reliqua in pauperes expendebat constat ex tota cauila 12. quæst. 1. Sed quia in hac partitione non ita fideliciter Episcopi procedebat, multaque querimonie essent oboris pro parte clericorum, fabricæ, & pauperum; ideo Simplicius Pontificex in de redditibus. 12. 2. in quatuor partes fructus diuisit. Primum assignavit Pontifici. Secundum clericis pro meritæ qualitate distribuendam. Tertium fabricæ, Quartam pauperibus. Idemque confirmavit Gelasius I. in cap. vobis enim. & 4. legg. 12. quæst. 2. & Gregor. Magnus in cap. cognovimus, eadem causa, & quæst. Postea vero succedit temporis